

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGANAL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Tot adevăruri.

Am arătat în nrul trecut la loc de frunte unul din exemplele ce am voit a aduce pentru destăinuirea, că unii dintre persoanele ce fac cea mai mare reclamă că doresc propășirea noastră pe terenul economic, tocmai ei sunt aceia, cari una zic în public și alta fac acasă la ei. Am luat un exemplu din viața băncilor noastre.

Cu această ocaziune vom lua un exemplu din ramura agriculturii.

Un bogătaș ajuns prin moștenire sau prin banii sei proprietar de pământ, viie, grădină etc., crede de multe ori că el este și cel mai bun agricultor și această încredere în sine crește cu întinderea moșiei sale. Ce este mai ușor decât a face agricultură? mai ales dacă nu porți socoteală de pagubele ce înduri în ani mai răi. Dacă badea Ion ori Nicolae face de atâția ani agricultură, cum nu ar putea să exercite un jurist, comerciant, industriaș etc. și o astfel de meserie, mai ales că are mai multă carte ca cel sătean simplu, care muncește tot anul pentru el și familia lui. Nu-i lipsește nici îndrăzneala, ca cu toate ocaziunile să se arate mare agricultor și încă din cei iscușiți, nu glumă. Și du-te biet specialist, care pe baza învățaturii primite în școală ai muncit pe teren practic zeci de ani poate și cercetează câmpul, curtea, grădina lui și ce vezi? O ticăloșie în toată economia lui de câmp, o batjocură în contra percepțelor celor mai elementare ale agriculturii, creșterii vitelor, a grădinăritului etc., la care nu te-ai aștepta de sigur dela un om de carte, deși nu este specialist. La toate observațiunile ce i-le faci spre îndreptare el are totdeauna răspuns, voind a-ți de-

monstra, că el știe mai bine toate ca tine. Pământul nu trebuie mai adânc arat și mai tare măruntit, că dacă vine ploaia la timp potrivit, se fac bucatele și fără acestea, — că gunoiului nu este de lipsă a-i da o îngrijire deosebită, că dacă nu ai îndeajuns, cumperi dela alții. Pădurea de pomi roditori nu trebuie rărită extirpând pe cei bătrâni, scorburoși și cei cari stau prea aproape unul de altul, că doară e păcat se lași loc gol între ei și așa cum sunt acum au dat roade destul de bune și anul trecut etc. La viie tot așa. În curte de geaba îi vei atrage atențiunea (băgarea de seamă) asupra necurăteniei în care zac vitele, grajdurilor murdare, întunecoase, cu un aer stricat de te ustură ochii când întri în el. Îți răspunde scurt: că nu va face palate pentru boi, vaci și porci și altele asemenea. În fine ca să scape de îndemnurile spre îmbunătățire, te mai ia și în ris. spunându-ți că dacă la școală și în tot timpul cât ai practicat agricultura nu ai învățat a face ploaie când trebuie și să împrăștii norii când ne trebuie soare, dacă nu ai aflat cum se stîrpsc buruienile fără a întrebuița sapa și plugul, dacă nu știi să faci ca o găină să-ți oue cel puțin 500 oue pe an etc. etc. nu plătește școala ta nici o ceapă degerată. Te trimite apoi cu un aer de protector la prelegeri publice, unde să ții conferințe sătenilor despre îmbunătățirea agriculturii.

Eată figuri de oameni, cari, durere, îi întâlnim prea des în societatea noastră.

Preferim a sta de vorbă cu cel mai incult plugar, care în cele mai multe casuri îți ascultă povețele cu evlavie, le recunoaște de bune, însă de multe ori imposibil a le urma din cauza sărăciei lui, căci știut este că ori-ce îmbunătățire în agricultură recere cheltuială, care, ce e drept, se răsplătește,

însă numai după un timp mai îndelungat.

Ce deosebire este într'un plugar simplu și un agricultor parvenit se poate deduce din exemplul expus mai sus.

Dela Reuniunile noastre.

Serate de-ale meseriașilor români din Sibiu.

Joi la 29 Maiu n. c., localitățile »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« s'a dovedit a fi prea puțin încăpătoare pentru numărul auditor, ce a asistat la a 5-a ședință literară din a. c. Ședința se caracterizează prin program bogat și variat, conținând afaceri curat meserieșesti, apoi afaceri literare, musicale, cu un cuvânt afaceri, ce contribuie la cultura inimei și a minții.

Din sumarele ședințelor administrative, cetite de notarul I. Apolzan, am reținut: frumoasele contribuiri, ce s'au făcut în scurt timp la fondul »Masa învătăceilor meseriașilor români«, la care s'au dăruit până acum 114 cor.; pregătirile, ce se fac în scopul aranjării în sărbătoarea Rosaliilor a unei producțiuni publice împreunate cu cântări, teatru și joc. În studiu se găsește piesa »O căsnicie«, comedie în 3 acte; apoi cinstea revenită reuniunii prin asistarea reprezentanților ei la sărberea sfîntirii steagului Reuniunii de cântări »Typographia«; cum și împrejurarea, că împlinindu-se anul de când reuniunea, grație patronului ei I. P. S. Sale domnului arhiepiscop Ioan Mețian, se găsește în localul propriu, comitetul a ținut să tacă radicale reparaturi de zidari, flosterari, vâpsitori, tinichigii etc. lucrări săvârșite mare parte de măiestri — membri ai reuniunii. Casa reuniunii acum se presintă cu totul în vestmânt sărbătoresc. Se și cuvine aceasta pentru o reuniune, cercetată aproape zilnic de

numeroși binevoitori și spriginitori ai cauzei meseriașilor noștri.

După luarea la cunoștință a tuturor lucrărilor, notarul cetește raportul ziaristic, ce a apreciat ședința literară a 4-a, apoi apelul făcut către celelalte reuniuni surori pentru trimiterea datelor statistice despre meseriași din partea locului și despre mersul în a. tr. al afacerilor aparținătoare reuniunilor respective, apel, la care au răspuns până acum reuniunea meseriașilor din Sebeșul-săsesc și cea din Seliște.

Luând apoi cuvântul presidentul Reuniunii, dl Victor Tordășianu constată, că în luna Octomvrie a. c. se împlinesc 10 ani dela aranjarea prin noi a primei expoziții din *industria profesională* și 35 de ani dela întemeierea Reuniunii. Scoțând date din Anuarul I. al Reuniunii privitoare la expoziția din 1892, arată progresele îmbucurătoare ce meseriași noștri le-au făcut în cei din urmă 10 ani, atât ca număr cât și ca capacitate. Este drept că deși nu avem măiestri de sine stătători în Sibiu pentru meseria de brutari, perieri, strungari, văpsitori de vestimente, dogari, întreprinzători de zidiri, turnători de aramă (Gelbgiesser), tinichigii, olari, mănșeri, pălărieri, fabricanți de brânză, pieptenari, căldărari, corfari, cuțitari, hornari, curerari, argășitori, salamații, șelari, tocilari, funari, sitari, pânzari, postăvari, orologeri, țesători de lână, bărdași, luminari-săpunari etc., dar avem în schimb numeroși învățacei și sodali, aplicați la aceste meserii.

Presidentul crede deci de

FOIȚĂ

Istoria unui tablou.

Vorbeam într-o zi cu amicul meu Alexandru de tablourile expuse la Intim-club.

— Să-ți spun, nu pot suferi dobitoacele pe pânză, mi-se par așa de rău făcute, și mai ales când mi-aduc aminte de un tablou, ce mi-l'a făcut cadou anul trecut mătușă-mea. Mă apucă un fel de friguri, și pe dînsul tot animale erau desemnate!

Din partea mea eram curios să aud ceva despre tabloul memorabil, care tăcuse pe amicul meu să nu bage de seamă mai multe desemne destul de bune, din cauză că subiectul lor era animalele.

— Ascultă, a zis dînsul sorbind din paharul cu ceai.

Samovarul încet meorlăia pe masă și

sosit timpul, ca Reuniunea prin aranjarea unei a 2-a expoziții să dea prilej meseriașilor noștri de a-și arăta destoinicia și progresul ce l-au făcut după 10 ani. Acest lucru se va putea cu atât mai ușor realiza, cu cât »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu«, în programul său de lucru și-a propus a aranja și încă în legătură cu Reuniunea noastră, o expoziție a produselor din industria de casă (lucru de mână femeiesc). Dat ne va fi deci la această expoziție să admirăm dibăcia și destoinicia meseriașului în alternare cu dibăcia femeii române.

Una din dorințele Reuniunii: de a avea în localul principal o icoană a *Maicei Domnului cu Christos pruncul în brațe*, într'adevăr artistic lucrată și-a aflat și ea realizarea. Firma Iosef Hofrichter's Sohn (institut de pictură religioasă) din Reichenau (Boemia), a dăruit adecă Reuniunii prin intervenirea d-lui Ieronim Preda, directorul bibliotecii archidieceșane, o prea frumoasă icoană artistic lucrată pe pânză și în ulei, ce este o adevărată podoabă a mobilarului din Reuniune și un creștinesc mijloc de a deschide inimile îndurătoare în scopul jertfiei în favorul fondului văduvelor și orfanilor. Icoana este adecă atârnată asupra lădiței cu crucerii meniți acestui fond.

Toate aceste și multe altele premerse, corul brav al și mai bravului dirigent Candid Popa execută frumos compoziția »Foaie verde de trifoi«, de T. Popovici, ear' după aceea d-șoara Elena Grindean, bine cunoscuta noas-

amicul meu își aducea aminte de cele întemplate.

— Să te ferească D-zeu de rude, care prea tare de iubesc, așa a început el, țără să vrei câte odată ele chiar îți pot otrăvi viața. Știi că anul trecut m'am căsătorit.

Nu era cu Cornelia să fac nici o reprezentațiune la Biserică sau la Primărie, dar mătușe-sa, care o crescuse, și o iubea la nebunie, cu rugăciunile, cu plânsetele, a făcut să ne prezentăm la ofițerul stării civile. Era hotărât ca dela Primărie, să ne ducem drept la gară, ca să plecăm în străinătate.

Am invitat pe vre-o doi trei preteni din partea miresei, și după ce primiram felicitările și buchetele de flori dela prieteni, m'am suit în trăsură. Bătrâna plângea sărutând pe Cornelia, căreia îi fusese mai bună de cât o mamă.

— Dragii mei, spunea ea, ștergându-și ochii, nu vă dau flori sau ceva așa, florile se usuc, bomboanele se mănâncă, și nu-i nimica. Cadaoul meu e mare ca să-l luați

tră acrită, ne declamează poezia »Adio«, de V. Alexandri; dl Filimon Dolorean, sodal cismar, predă cu mult haz anecdota »Țiganul la naș Ionaș«, de Sandu pungă goală; drăgălașa d-șoară Ana Banea, ca întotdeauna mult a plăcut în poezia »Sila«. Drept variațiune, la punct 4 din program a urmat măiestru de lăcătuș de curând stabilit în Sibiu, dl Eremie Purece, originar din Budila, comitatul Treiscaune, care și-a făcut anii de învățacel în Brașov, ear' perfecționarea în meserie și-a câștigat-o în cele mai bune și renumite ateliere din București, Viena, Linz, Salzburg, Teplitz, etc. D-sa ne înfățișază într'o frumoasă limbă românească, peripețiile, prin cari a trecut și în special insistă asupra faptului, că deși Român, aproape toate localitățile a ajuns să fie șef de echipă (Werkführer).

Domnul Ioan Balomiri, sodal franzelar ne predă poezia »Legenda«, de Coșbuc, dovedind, că deși începător, se găsește în deplina cunoștință a limbei materne. Dl Augustin Bena, cleric, ne-a transportat în sfere musicale cu uvertura din V. Tell de Rossini, urmată de un vals și câteva doine românești, executate la pian. Dl Valeriu Grindean, sodal cismar ne declamează apoi poezia »Prigonitul«, de D. T. N., ca întotdeauna frumos, la înțeles și cu sentiment. Tinărul Filimon Dolorean ne predă cu mult haz anecdota »Lungește-i Doame boalele«, de Sandu pungă goală, arătând, că are să ajungă cu timpul bun comic. A cântat după aceea dl G. Moga, romanța »De

cu voi. Când vă veți întoarce peste o lună îl veți găsi la voi acasă! Nădăduesc că are să vă placă!

— Mai e vorbă! ziceam noi, să nu ne placă. Dela tine ce este dat, tot ne va plăcea.

Rămâi sănătoasă!

— Drum bun, se vă întoarceți sănătoși!

— Birjar la gară! Și așa am plecat.

— Biata bătrână ne iubea grozav. Ce se fie, ce se fie oare? Tot întreba Cornelia de douăzeci de ori pe zi. Ce fel de cadou.

— Nu-ți bate capul degeaba, vom vedea! răspundeam eu. Presupuneam că e vr'o ediție frumoasă de niscai-va autori, sau vr'o statuie ceva, sau vr'o copie bunicică.

Așa ceva. Repede trecu luna noastră de voiaj, la sfârșitul lui August eram la poarta locuinței noastre.

— Acum voiu vedea cadoul mătușichei, — vesel rorbea Cornelia intrând în casă.

Inse nenorocire! Prea de curând a tre-

ce n'ai pace», de Georgescu și în fine corul a cântat un marș.

Frumoasa serată s'a încheiat la 10 ore și jum., când ne-am depărtat în frumoasă ordine și plini de veselie pentru însemnatele progrese, ce reuniunea sodalilor noștri le face mereu.

„Baros“.

Meseriașii români din Orăștie ca secțiune a «Reuniunii Economice» tot de aci au ținut în ziua de 8 Iunie n. a. c. adunare generală sub președinția dlui Const. Baicu, fiind prezenți 28 membri.

Între alte chestiuni de mai mică importanță s'a primit regulamentul pentru agendele «secției» și s'a votat mulțumită «Casei române» din loc pentru jurnal-le ce i-le cedează în mod gratuit și dlui D. Martin pentru 7 volume scrieri populare donate de d-sa bibliotecii secției.

Statistica muncitorilor streini intrați în România.

Lipsa de lucru și sărăcia te îndeamnă a căuta localități unde se găsește de lucru, așa că este chiar datoria omului a cerceta chiar țeri streine unde se oferă mijloace de câștig pentru traiu și pentru agonisirea banilor trebuincioși pentru nevoile de acasă.

Nu este deci mirare, că o parte din populațiunea noastră trece aproape an de an și în regatul vecin România, unde un timp oarecare muncește acolo spre a-și câștiga ceva bani să îndestuleze trebuințele familiei sale în cursul anului. Este bine ca să cunoaștem și noi cum să privește în regatul vecin imigrarea aceasta de lucrători, ca să ne putem da samă de cerințele acelorora nu numai din partea întreprinzătorilor de diferite munci, ci și din partea statului.

buit să ne pară rău, că ne-am bucurat înainte de a ști pentru-ce?

Camera Cornelfei era luminată cu vr'o patru lămpi, cadourile vărului meu Vasile; pe masă lângă tereastră ardeau vr'o patru luminări, așa că fie-care paiu, fie-care fărîmătură de pe podele se vedea. Toată iluminarea asta o făcuse Stana, slujnica, în onoarea noastră, și pentru a vedea mai bine cadoul mătușichei.

Era întins pe perdelele din lăuntru.

Un tablou mare reprezenta basmul din sf. Scriptură pe „Fiul rătăcit și regăsit.“ Ce teribilă idee a avut pictorul a zugrăvi atâția porci, mai de toate mărimile și de toate colorile: dela roșu închis până la negru ca pana corbului, pe ici pe colea cei înțărcați făceau o mică variațiune.

Afurisitul tablou pe nevrute bătea la ochi.

Adevărata istorie a acestei capo-d'opere nu-mi era cunoscută! Dar eu pot numai zice că am avut destul timp ca s'o stu-

diu, cu toate-că nu puteam gândi despre dînsa cu sânge rece. Imi făcea rău avînd totdeauna dobitoacele mârșave dinaintea ochilor mei. Pot numai să spun, că sub piciorul unui porc roșu era scris: Silberstein, pictor academic. Nu știu de ce naționalitate era pictorul, dar pot numai să mărturisesc, că dînsul ura pe nevinovații porci din toată inima, zugrăvind asemenea hidoase ființe.

În acest scop reproducem un articol din jurnalul autorizat „Curierul financiar“ din București publicat în Nr. 22 din 26 Maiu a. c. v., care interesează foarte mult clasa muncitoare ce caută temporal muncă în România.

„La începutul fiecărei campanii de lucrări agricole, marii cultivatori de pământ aduc muncitori în grupe din țările învecinate. De-asemena, exploatații de păduri și bălți precum și antreprenorii de construcțiuni de diferite lucrări publice introduse în țeară în fiecare an numeroși lucrători de diferite specialități.

Intrarea în țară a unui așa mare număr de lucrători streini, a dat de gândit guvernelor noastre, căci aci este o chestiune economică, care atinge în acelaș timp ordinea publică și siguranța Statului. De aceea, măsurile administrative luate încă dela 1869 precum și condițiunile stabilite mai în urmă pentru intrarea lucrătorilor streini în România nu au avut alt scop de cât acela de a împiedeca formarea unui proletariat de streini și intrarea în țară a vagabonzilor și oamenilor fără căpătăiu.

Printr'un raport, prezentat M. S. Regelui, d. P. S. Aurelian, ministru de interne, arăta că încă dela venirea sa în capul acestui departament s'a interesat de chestiunea introducerii de lucrători străini în țară și a căutat să stabilească dacă introducerea lor este datorită unei lipse de brațe, sau aceea care îi aduc nu urmăresc alt scop de cât a face concurență muncitorilor indigeni.

Pentru a putea atinge acest scop, d. ministru de interne a înființat un biuro de statistică cu ajutorul căruia va căuta să se asigure dacă înadevăr se simte în țară o reală lipsă de brațe.

Dintr'o tabelă statistică întocmită de ministru de interne rezultă că dela 1892 și până la finea anului 1901 au intrat în țară un număr de 486.181 muncitori streini, din care:

306.692	muncitori agricoli;
157.781	lucrători pentru exploatarea pădurilor și diferite lucrări;
21.708	pescari.
486.181	total.

Statistica mai constată că numărul muncitorilor streini intrați în grupe a mers crescînd din ce în ce și a atins maximum de 66.961 în anul 1901.

Sporirea continuă a numărului muncitorilor streini pescari și lucrători de păduri, dovedește că din an în an exploatarea bălților și pădurilor se face pe o scară mai întinsă.

Dacă socotim cifrele medii, vedem că s'au introdus în fie-care an în total 48.619 muncitori, din care 30.669 muncitori agricoli, 2.171 pescari, și 15.778 pentru exploatarea de păduri și altele.

Ținînd seamă de media generală anuală de 48.619 muncitori și socotind că un muncitor ar sta în țară în mijlociu $4\frac{1}{2}$ luni și că salariul său zilnic ar fi de 2 lei, am ajunge la cifra de 13,027.130 lei care reprezintă salariul total ce se plătește acestor muncitori.

Contingentul cel mai mare de lucrători ni-l trimite Bulgaria și Austro-Ungaria. Cea d'întăiu pentru Muntenia, Dobrogea și Moldova-de-jos, și cea d'a doua pentru restul Moldovei și pentru câte-va din județele de munte din Muntenia și Oltenia unde se aduc pentru exploatarea de păduri.

În unele județe și mai ales la câmp lipsesc de sigur muncitorii agricoli și proprietarii sau arendașii de moșii sunt nevoiți să se adreseze aiurii; nu este mai puțin adevărat însă, că în județele de munți unde nu sunt întinse pământuri de cultură, trebuie să avem un excedent de brațe care s'ar putea oferi acolo unde se simte nevoia.

D. ministru de interne arată în raportul său că va lua măsuri pentru a se deprinde țaranul nostru de a se deplasa dintr'un județ în altul. Cu chipul acesta în județele de câmp lipsa de brațe va fi mai puțin simțită și nevoia de brațe streine va deveni mai mică.

Si așa talboul era întins în camera Cornelfei. După planurile noastre această mică locuință trebuia să reprezinte și salon de primire, și cameră de culcare și de lucru. Altă odaie foarte mică era destinată pentru studiile mele. Un dulap de cărți, o masă și două foteluri, iacă toată împodobirea ei.

În sara venirii noastre, fără de nici o vorbă, noi lung am privit pe „Fiul regăsit“, pe urmă am intrat în camera mea unde am citit, așa că Cornelia obosită a rămas aici spunînd cu hotărîre că nu se va culca dincolo. Dar a doua zi a trebuit să se ducă în camera ei. Nu putea ca să șează într'o cămăruță, unde numai pentru mine era puțin aer.

— Nu face nimica, spunea ea, m'am hotărît, am să șed împreună cu porcii, n'am să-i privesc, pot să lucrez și cu spatele spre dînsii.

(Va urma).

Abaterea apelor de pe pământuri.

(Urmare și fine.)

(Reproducerea interzisă)

Prima condiție ce trebuie să întrunească acest mod de derivare este, ca terenul să fie astfel situat, ca *canalele să aibă scurgere* și să avem un loc unde să putem conduce apa ce s'a strins în ele. Canalele din care nu se poate scurge apa, nu sunt corespunzătoare.

Pentru a aplica acest sistem de abaterea apei, construim mai întâiu prin punctele mai afunde un canal principal, în care se va vărsa apa din canalele laterale și care le facem după trebuință. Apa strinsă în canal principal se conduce în vre-un pârâu sau baltă din apropiere. Dacă ne lipsește locul în care să conducem această apă, facem în punctul cel mai afund o fântână de scurgere, după-cum am văzut mai sus sau săpăm numai o groapă mare, în care se strînge apa și de unde cu timpul evaporază.

Afuzimea și lărgimea canalelor principale depinde dela cantitatea apei ce trebuie să poarte.

De regulă se dă o afuzime de un metru. Lărgimea de jos (talpa șanțului) să fie egală cu afuzimea lui. Lărgimea de sus va fi cu atât mai mare, cu cât pământul va fi mai năsipos. La o adâncime și lărgime a talpei canalului, care este d. e. de un metru, lățimea de sus va fi într'un pământ argilos de 2 m., ear într'un pământ năsipos 3—4 m.

Unghiul în care se întâlnește un canal cu altul trebuie să fie pe cât se poate un unghi ascuțit.

Deoarece-ce aceste canale sunt deschise, ele cu timpul se pot nămolii; trebuie deci să le curățim în fiecare an. Ca să știm până la ce adâncime să scoatem nămolul depus, este bine ca atunci când construim canalele, să așezăm în talpa canalului în distanțe de câte 5—20 m. lespezi de peatră sau lemne cioplite de stejar.

Săparea canalelor se începe totdeauna dela punctul cel mai adânc și pământul rezultat nu se va lăsa dealungul canalului, ci se va transporta și împrăștiat în locurile mai afunde.

Acest metod de canalizare aduce multe foloase, are însă și multe rele și anume:

Canalele cuprind mult loc, ele de multe-ori împedecă lucrarea pământului și comunicațiunea, și întreținerea lor costă mulți bani.

Acolo unde pământul este mai scump, se folosește pentru derivarea apei în loc de canale deschise — *canale acoperite*. Construirea acestora ne vine mai scump de cât a celor deschise, însă nu perdem loc și nu avem lipsă a le repara în fiecare an.

Spre acest scop construim mai întâiu canale deschise, tot după regulile expuse mai sus, apoi le umplem până la o înălțime oare-care, cu diferite materiale, care permit a se scurge apa prin ele și în fine se acopere cu deservire cu pământ.

Materialul cel mai ieftin pentru umplerea canalului sunt petritele.

Cele mari le punem la fund și apoi vin cele mai mărunte.

Ca pământul pus peste ele să nu străbată printre petri, se așează peste ele mai întâiu țelină, însă cu rădăcinile în sus. În loc de petri putem folosi și ramuri de arbori, de regulă de sălcii și arini. Le legăm în fașine (mănunchi) și le așezăm pe niște capre de lemn puse la îndepărtări de câte un metru una de alta în lăuntrul canalelor.

În tot cazul pătura de pământ ce punem peste aceste materiale trebuie să fie atât de groasă, încât plugul să nu ajungă la ele.

Modul cel mai perfect, însă totodată și cel mai scump pentru a deriva apa este cu ajutorul unui țevi de pământ ars, numite olane, care se așează pe fundul canalelor și apoi se acopere cu pământ. Acest metod de derivare se numește *drenaj* și cere pentru executarea ei cunoștințe deosebite.

Totdeauna înainte de a începe canalizarea, trebuie să ridicăm în plan tot terenul de disecat. Pe acest plan vom însemna în urma unui nivelement punctele cele mai afunde și cele mai ridicate ale terenului. Vom însemna apoi pe acest plan pe unde să conducem canalele principale și cele laterale.

După plan vom raporta pe teren direcțiunea canalelor și numai după aceea vom începe lucrarea. Dacă nu avem cunoștințe de agrimensură și nivelement, vom consulta un inginer.

Agricultura generală.

În înțelesul de toate zilele sub cuvântul *agricultură* înțelegem tot ce se referă la lucrarea pământului pentru a produce plante folositoare nouă și animalelor noastre domestice, dar se mai cuprinde în această numire și creșterea și îngrijirea vitelor însași.

Când voim a studia mai cu temei economia câmpului, atunci vom deosebi diferitele ramuri ale ei, dându-le numiri mai potrivite, ca să nu confundăm unele cu altele. Astfel aci înțelegem sub cuvântul *agricultură* numai lucrările ce se referă la diferitele lucrări ale pământului, ca el să ne producă plantele trebuincioase economiei noastre.

Sunt unele din aceste lucrări și îmbunătățiri ale pământului, cari priesc totalității plantelor cultivate și de aceea lucrările acestea le vom trata în general laolaltă; de aceea capitolul nostru present l-am intitulat „*agricultura generală*”, pe când articolele ce vor trata cultura îndeosebi pentru fiecare plantă, cuprind „*agricultura specială*”.

Agricultura generală cuprinde, cum am amintit, toate lucrările ce trebuie să executăm asupra pământului pentru a-l face potrivit pentru a primi sămânța, îngrășarea lui, lucrările cu sămânatul, cu întreținerea sămânăturilor în cursul vegetațiunii (creșterii) plantelor, cu recolta etc.

Pentru fiecare grupă de acest fel de lucrări, avem câte un capitol deosebit.

DIN LUME

Pace în Africa-de-Sud.

Dumineca trecută s'a iscălit de către delegații șefilor buri și de către comisarii Angliei (lorzii Kitchener și Milner) protocolul de pace între Anglia și republicele bure.

Vestea despre acest însemnat eveniment a fost telegrafată la Londra și s'a publicat Luni în cele două camere ale parlamentului englez. Pe întreg teritoriul Mării-Britanii, ea a fost primită cu bucurie de nedescris și cu strigăte de generală și unanimă mulțumire, și gazetele englezești dau curs liber entuziasmului lor pentru «înțeleptul act» inspirat și impus așa zicând de regele Eduard al Angliei.

Dăm aci condițiile acestei mult așteptate păci, condiții ce par a mulțumi încâtva pe cei doi potrivnici, cari trei ani de zile aproape și-au stat față în față pe câmpul de luptă:

I. Cetățenii în luptă depun imediat armele și predau toate tunurile, puștile și munițiile, cari sunt în posesiunea ori sub controlul lor. Ei renunță la rezistență mai departe contra autorității regelui Eduard VII, pe care îl recunosc de *suveran legal*.

II. Toți cetățenii sub arme, cari se află în afară de frontierele coloniilor Transvaal și Oranje, și toți prizonierii de războiu, cari actualmente se găsesc în afară de Africa-de-Sud și cari sunt cetățeni, dacă vor declara, că au să fie supușii regelui Eduard, vor fi readuși îndată-ce se vor fi câștigat mijloace de transport și susținere.

III. Cetățenii, cari se predau și se reîntorc astfel, nu sunt despoiați de libertatea lor personală, sau de proprietatea lor.

IV. În contra cetățenilor, cari se predau ori se reîntorc, nu se va deschide procedură civilă sau penală pentru faptele, cari stau în legătură cu războiul. Punctul acesta însă nu se referă și la anumite fapte, cari se opun obiceiurilor războinice și cari vor veni în desbaterea tribunalului militar, îndată după încetarea ostilităților.

După cetirea convențiunii, lordul Balfour continuă:

Limba olandeză (vaal) se va preda în școlile publice din Transvaal și Oranje, unde vor dori părinții, și întrebuințarea ei e permisă și la tribunale,

dacă aceasta va fi necesar în interesul justiției. Purtarea armelor e permisă aceloră din coloniile Transvaal și Oranje, cari au necesitat de ele și cari vor căpăta licență legală. Indată-ce va fi posibil, regimul militar va fi înlocuit cu regimul civil, și îndată-ce vor permite împrejurările, se vor introduce și instituțiile reprezentative, din cari isvorește autonomia. Cestiunea, dacă indigenii să câștige drepturi electorale, se va decide numai după introducerea autonomiei. Nu se vor pune dări pe proprietățile de pământ din coloniile Transvaal și Oranje pentru rebonificarea cheltuelilor de războiu. Indată-ce împrejurările vor permite, se vor numi comisiuni în toate districtele, ele vor fi presidate de un funcționar și vor fi reprezentați locuitorii districtului cu scop, ca oamenii să fie spriginiți în reluarea proprietăților etc. Guvernul englez va pune la dispoziția acestor comisiuni trei milioane funți sterlingi (30 mil. 600.000 fl.)

Convenția a fost iscălită de Kitchener și Milner în numele guvernului englez, apoi de Steyn, Dewett, Olivier și Hertzog în numele guvernului oranje și de Schalk-Burger, Reitz, Louis Botha și Delarey în numele guvernului transvaalian.

Ce privește pe Buri din coloniile engleze, cari au dat ajutor fraților lor din statele libere până acum, ei vor fi aduși înaintea judecătorilor, cari însă nu vor putea pronunța sentință de moarte față de ei.

*

Timp de două luni de zile au ținut tratările între Buri și Englezi asupra condițiilor de pace și nu odată se părea că cei doi dușmani, cari vreme așa de îndelungată s'au războit, n'au să se înțeleagă. Înțelegerea a urmat însă totuși, după-ce și unii și alții s'au convins, că nu mai pot să suporte miseriile și neajunsurile de tot felul ale acestui războiu crâncen și că unul nu va putea nimici și stîrpi pe celalalt cu desevîrșire. Buri văzând că nici dintr'o parte nu le vine vr'un ajutor, că nici una din marile puteri nu sare să le ajute, s'au plecat și au recunoscut suveranitatea regelui Angliei, dar și-au păstrat patria și libertatea, proprietățile și averile private, ear conașionalii lor expatriați și cei tăcuți prizonieri se vor putea reîntoarce earăși la casele lor, căci Anglia li-a dat tuturor amnestie, dacă vor recunoaște suveranitatea ei.

Au fost declarați deci Buri de cetățeni englezi liberi și egali în drepturi cu cetățenii din imperiul britanic și pe lângă aceasta au primit garanția, că li-se va da autonomie în locul independenței naționale. Nu vor plăti Buri cheltueli de războiu Angliei, dimpotrivă Anglia le dă bani și împrumuturi pentru a-și reclădi fermele pustiite și va face tot ce-i stă în putință, ca oamenii să-și reocupe casele și proprietățile lor, fără deosebire.

Indată-ce regimul militar va fi înlocuit cu regimul reprezentativ, Buri vor putea intra în parlamentul ce se va înființa, și încă cu frumoasa speranță de a fi acolo în majoritate.

Eată, acesta e prețul pentru neatinerea perdută. Englezii au căutat să creeze aparența că sunt «generoși», Buri la rîndul lor și-au călcat pe inimă și au primit pacea în condițiile acestea. Ori cât de mari concesiuni li-s'ar fi făcut, ei au pierdut aceea, pentru-ce mai ales s'au luptat: neatinerea.

*

În văile și munții Transvaalului și Oranjului pacea domnește earăși. Buri și Englezii își pot relua acum ocupațiunile lor și Anglia poate fi mulțumită, că după înfrîngerii atât de cumplite și-a salvat prestigiul de mare putere și drept dar de încoronare regele Eduard i-a adus pacea și — două colonii nouă.

Marea întrebare însă este și rămâne, că pacea aceasta fi-va oare statornică în Africa-de-Sud între Buri și Englezi? („G. T.”)

Advocatul poporului.

Despre pensiuine. Toți acei oficiali de stat, suboficiali, servitori îndreptățiți la pensiuine, în cazul când voesc a-și primi pensiuinea, trebuie să-și înainteze cererea la direcția respectivă, în al cărui serviciu a stat mai în urmă. În cerere trebuie amintit și perceptorul de unde respectivul voeste a-și ridica competența. La rugare trebuie să se alature: extras matricular, atestat de serviciu și coala de plată pentru anul din urmă. Suma de pensiuine după 10 ani de serviciu e de 40 procente (adecă după fiecare sută de fl. 40 de fl.), după serviciu de peste 10 ani după fiecare sută încă doi fl.; deci după un salar de 100 fl. la 11 ani se capătă 42 fl. pensiuine, la 12 ani 44 fl. și așa mai departe. Aceia însă, cari n'au împlinit zece ani de serviciu, sunt îndreptățiți numai la o sumă anumită de escontentare (dacă n'a mai putut servi din cauza morbului sau că a împlinit 65 ani în etate), și suma aceasta de escontentare după 5 ani de serviciu e atât, cât a fost salarul într'un an, ear după un serviciu de peste 5 ani, până la 10, se statorțește în suma salarului de doi ani al serviciului. [Art. de lege XI §§ 24 și 28 din anul 1885, și ord. min. de finance nr. 71660 din anul 1893].

Convocare.

Onorații membri ai «Reuniunii Economice în Orăștie» sunt prin aceasta invitați la

a II-a adunare generală ordinară

care va avea loc în Orăștie, Duminecă în 16/29 Iunie a. c. la orele 4 d. a. în sala școlii capitale române, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre lucrările reuniunii în anul 1901.
3. Raportul cassarului despre averea reuniunii în acel an.
4. Alegerea unei comisiuni care să controleze acele rapoarte.
5. O prelegere economică.
6. Reconstituirea comitetului pe un period de 3 ani.
7. Inchiderea adunării.

Din ședința dela 11 Iunie n. a comitetului «Reuniunii Economice».

Comitetul.

DE TOT FELUL

O apă miraculoasă. Luați o jumătate de litru de spirt de vin; puneți să stea în el esențele cele mai ieftine, ca esența de rosmarin, de măghiran, de teiu, de isop, de bergamot etc. Lăsați-le să stea până se vor dizolva, agitând din când în când vasul cu spirtul de vin. Când spirtul nu mai dizolvă esența, atunci nu mai puneți. Astfel veți dobândi:

1. Un parfum bun, economic și igienic, care vă va servi ca și apa de Colonia.
2. Un leac bun contra moliiilor din lână, care nu va fi atacată pe cât timp va păstra acest miros, mai ales de va fi pusă în ladă.
3. O apă bună pentru scoaterea petelor de grăsime.
4. O apă excelentă pentru curățirea geamurilor și oglinzilor.
5. O apă bună pentru spălătul mânușilor.
6. O apă bună spre a reda lustru mobilelor; în acest din urmă cas va trebui să fie amestecată cu puțin untdelemn, și pe urmă se freacă mobilele cu o cârpă înmuiată în amestecătura aceasta.

Pele artificială. De câtva timp se întrebunțează în mai multe țeri «pele artificială», care se prepară în modul următor: Bucățile de pele, care nu se mai pot întrebunța, d. e. pele folosită sau pelea care rămâne în atelierile cordonerilor etc. se taie în mici bucăți de o mărime cât se poate de uniformă. Materialul astfel preparat se amestecă cu mici cantități de nêsip și cu aschii de lemn, se moaie apoi într'un lichid compus din cleiu și un mic adaus de gumă și glicerină. Cantitatea materiilor, care se amestecă se proporționează așa, ca să formeze un aluat consistent și compresibil, adecă tare și durabil. Se înțelege de sine, că cu cât canti-

tatea pelei naturale va fi mai mare, cu atât productul artificial va fi mai bun. Nêsipul și aschiile de lemn din contră vor altera calitățile lui. Aluatul format în modul arătat mai sus se comprimă în tipare, și întărindu-se, după-ce se uscă formează un material, care are cea mai mare asemănare cu pelea naturală și care poate să se întrebunțeze în foarte multe casuri în locul acesteia. Este de observat însă, că pelea artificială are o rezistență și o durată cu mult mai mică decât pelea naturală.

Medicul casei.

Zama de urez ca leac. Se ia un litru de apă și se ferbe 3—4 ore cu urez bun, o lingură încărcată. Zama se strecură și se amestecă cu zahăr și must de lămâe în cățășimea dorită. Beutura astfel dobândită e nutritoare și are prețioasa însușire de a tămădui în pripă stomacul stricat de bucate.

Cum se oprește mai ușor scurgerea sângelui din nas? Când căpătăm scurgere de sânge pe nas, de obicei se stă plecat și se lasă a curge sângele, trăgând apă pe nas. Această procedură nu este tocmai bună; în loc de a face aceasta, pe bolnav îl apucăm de subsuoară și-l punem lungit pe pământ, în aer liber și răcoros, sau dacă se află în odaie, în apropierea ferestrei deschise. După aceea îi ridicăm ambele brațe în sus și le aducem până la creștet, în care poziție îi zicem să le țină. Eliberăm apoi pieptul de orice apăsare, desfacem toți nasturii și toate legăturile și instruăm pe pacient să inspire cât se poate de încet și profund aer prin nas în plămâni, dar să nu expire imediat, ci să ție răsufatul cât se poate de mult. Această procedură repetată mai de multe-ori și cu putere, oprește scurgerea cu siguranță în câteva minute. Pacientul poate sta și în picioare ridicând mâinile, și ținând în sus cu deosebire mâna dreaptă. După aceasta este bine ca pacientul să ia o baie caldă la picioare, în care se pune și săpun sau făină de muștar.

Mâncați poamele cu pâne. Poamele goale stîrnesc de obicei sete, care se poate întimpina mâncându-le cu pâne. Indesebi copiilor n'ar trebui îngăduit să mănânce poame goale, cari adese pricinuesc urdinare, strînsuri ș. a. m. d. Spre a-i feri de aceste neajunsuri, uneori primejdioase, cel mai nimerit mijloc este să-i deprindem ca să mănânce poamele cu pâne.

DIVERSE

Cosirea fânului și uscatul este un lucru ce preocupă pe economi așa zicând în întreg decursul acestei luni. Terminul când să cosim livezile noastre, ni-l hotărăște umblarea timpului și natura soiurilor de ierburi ce le cultivăm. Unele ierburi trebuie a le cosi

îndată ce au înflorit, pentru-că dacă le trece floarea sau dacă se răscoc, dau un nutreț mai slab, mai puțin nutritor. Tocmai așa e de lipsă a cosi iarba pe locurile uscate cu 1—2 săptămâni mai nainte ca de pe locurile mai apătoase, pentru-că la ceste din urmă trebuie să așteptăm desvoltarea deplină a ierburilor nu numai din punct de vedere al calității, ci și al cantității.

Trifoiul, precum și alte ierburi de soiul acesta, trebuie adunate totdeauna dimineața, pe când sunt mai moi, căci mai târziu fiind prea cald, li-se scutură frunzele și astfel nutrețul pierde foarte mult din bună-tate și puterea de nutrire.

Dacă la aceste ierburi cosindu-se formează brezde de cositură groase, acestea trebuie îndată împrăștiate, pentru-ca nu cumva urmând timp ploios, să mucescască stând mult pe pământ deoparte, ear de altă parte și pentru a se usca mai bine și deopotrivă. Pentru nutrețuri uscate mai putem sămăna încă mohor ș. a., ear pentru nutreț verde, cucuruz etc.

Floarea soarelui. Până aci știam, că floarea soarelui este o decoare sau frumuseță a grădinilor și câmpurilor noastre și că sămënța ei ne dă nu numai un nutremânt bun pentru găini, ci și un ulei foarte gustos și sănătos. Acum s'a mai descoperit, că floarea soarelui este și un mijloc foarte bun de desinfecțiune (de curățirea aerului). Floarea soarelui, plantată în cățășimi (măsură) mai mare în locuri umede și mocirloase, face să dispară evaporările stricăcioase pentru totdeauna. S'a experiat și aceea, că unde floarea soarelui fu sămănată în măsură mai mare, frigurile au dispărut aproape cu desevirșire dintre oameni. Dacă mai luăm în considerare că tullei cei groși ai acestei plante sunt un bun material pentru foc, vom recunoaște cu toții, că sămănarea acestei plante merită toată atențiunea. Floarea soarelui nu cere nici lucru mult, nici pământ pregătit și îngrijire deosebită. Să sămănam deci cu totdeadinsul prin grădini, pe lângă garduri, pe câmp, pe marginea holdelor, pe lângă cărări și drumuri, cu deosebire pe locuri umede și mocirloase. Floarea soarelui întinde masă bogată și albinelor.

NOUȚĂȚI

— *Tuturor cetitorilor nostri le dorim Sărbători fericite!*

Comitetul «Reuniunii Economice din Orăștie» și-a ținut ședința sa la 11 Iunie n. a. c. În această ședință notarul comitetului, părintele Ioan Moța a făcut o dare de samă asupra seminței de trifoi și altoilor, împărțite membrilor reuniunii în primăvara trecută. În legătură cu acesta s'a autorizat notarul a cere pentru membrii reuniunii și în toamna anului acestuia dela ministru mai multe altoi spre distribuire conform condi-

țiunilor din primăvară, ear referitor la trifoiu s'a decis procurarea în măsură mai mare ca în primăvara trecută, încă de cu toamnă, pentru a o putea distribui membrilor ei cu preț cât numai se poate de moderat.

Tot în această ședință s'a hotărât ținerea adunării generale pe ziua de 29 Iunie a. c. și ținerea unei expoziții de vite cu ocaziunea târgului de toamnă.

Alegerea de Episcop în Arad. Sinodul diecesan al eparchiei Aradului în ședința sa din 12 Iunie n. a ales cu 30 voturi de Episcop pe S. S. **Vasile Mangra**, vicarul Orăștii-mari; S. S. Augustin Hamsea încă a intrunit 26 voturi.

Felicitările noastre noului ales.

In 11 Iunie comitetul „Reuniunii de înmormântare” din Orăștie și-a ținut ședința sa în localitatea „Casina română”, în care ședință s'au rezolvat mai multe chestii interesante în favorul și pentru progresarea reuniunii în general.

Examenale de vară dela școala capitală gr.-or. rom. din Orăștie pentru anul școlar 1901/1902 se vor ținea Luni în 16 și Marți în 17 Iunie n.

Vagoane mari electrice. În statul Ohio (America-de-Nord) pe linia ferată electrică dintre orașele Columb și Springfield s'au pus în circulație vagoane cu motor electric. Ele au 19 metri în lungime și pot cuprinde 62 persoane. Ele sunt despărțite în două compartimente, una destinată pentru nefumători, pentru 46 persoane, ear cealaltă pentru fumători pentru 16 persoane. Vagoanele au 4 osii și fiecare e provăzută cu un motor, care dispune de puterea a 75 cai. Se pot și încălzi tot cu electricitate. Intr'o oră pot percurge o cale de 105 klm. [Trenurile accelerate din Europa în termen mediu percurg 60 klm. pe oră].

Știre americană. În orașul New-York s'a constituit o societate interesantă, a cărei acții au un preț foarte mare. Aceasta este «Societatea curățitorilor de pantofi» (păpuți), care înlocuiește în măsură însemnată servitorii, fiindcă în New-York acestia sunt foarte scumpi, și chiar și familii mari nu-și pot ține servitori. Societatea prin tineri învățați spre acest scop, îndeplinind acest serviciu pe la familii, face pe calea aceasta câștig foarte însemnat.

Țerancele din Ciuc. Brașovenilor în fiecare an, la Rusaliile catolice, li-se oferă un spectacol straniu, un fel de pelerinaj de femei săcuenice, venite din Ciuc să-și vadă fețele, cari sunt servitoare pe la familiile din Brașov. Se știe, că servitoarele săcuenice în Brașov formează o adevărată colonie, de unde se explică, că mamele lor vin cu sutele la data amintită și umblă visătoare pe străzile orașului, contemplând nu fără oare-care durere de inimă colțurile și porțile pe unde înainte de asta cu vr'o 30 de ani, fiind și ele atunci servitoare, primiau declarațiunile de amor ale soldaților. Astăzi sunt babe săbărite și locul lor l-au ocupat ficele. Se zice, că femeile din Ciuc, de câte-ori vin, totdeauna aduc ploaie. Așa s'a întâmplat și anul acesta.

Călinarul vechiu și nou a săptămânii.

Dumineca Rusaliilor.

Dum.	2 (+) Pog. Sf. Duch	15 Vitus
Luni	3 (+) L. B. M. Lucian	16 Beno
Mar.	4 (+) Mítrop. P. Țar.	17 Adolf
Merc.	5 M. Dorotei Ep. Tir.	18 Geroasie
Joi	6 C. Visarion și Ilar.	19 Iuliana
Vineri	7 Muc. Teodot	20 Laura
Sâmb.	8 M. Teodor Strat.	21 Aloisie

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 16 — 22 Iunie n.

16. Agnita. Aradul-nou. Capolnaș. Iliia. Zlagna.
17. Bagion. Jimborul-mare. Lăpușul-rom.
18. Baia-de-Criș.
19. Brad. Kikinda-mare.
20. Ferihaz. Pojon.
21. Măcău. Petelea.
22. Băkiș. Birkiș.

Cursul pieții din Budapesta

— în 10 Iunie 1902 n. —

	per 50 klg.
Grâu	cor. 9'05 până la 9'70
Săcară	7'25 „ „ 7'45
Cucuruz	— „ —
Ovės	— „ —
Orz	— „ —
Mazere	— „ —
Fên	— „ —
Slănină	55'— „ „ 56'50
Untură	— „ — 61'50

Numărului present al „Bunului Econom” este alăturat un preț curent al cunoscutei case de ferărie Karl F. Jikeli din Sibiu, care îl recomandăm bunăvoinței atențiunii a cetitorilor nostri.

Prim-colaborator: **Const. P. Barcianu.**

Redactor-responsabil: **Ioan Fleșeriu.**

614—1902. bir. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróság 1902. évi V. 296 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Matei Alexa és t. kosztesdi lakosok ellen 750 kor. s jár. erejéig 1902. évi május hó 13-án fogantatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 1706 korra. becsült következő ingóságok, u. m.: juhok, lovak, sertések, borjúk, ökrök, tehének, üsző, triergép és egyéb ingok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróság 1902. évi V. 296/2 sz. végzése folytán 750 kor. tőkekövetelés ennek 1900 évi február hó 7. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 79 kor. 61 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig

Kosztesden adosok lakásán leendő eszközésére 1902. évi június hó 21. napjának délelőtti 8 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltat-ták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1902. évi ju-nius hó 7. napján.

1—1 (70)

Rács Árpád,
kir. bir. végrehajto.

Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată cu motor de vapor, ARAD, Strada Rákóczy Nr. 11—28

S'a fondat la 1840

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire, recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, cari au avantajul, că față cu ori-ce clopote, la turnarea unui și aceluiași clo-pot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30%, la greutatea me-talului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot

învêrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuin-țare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să se clătine turnul.

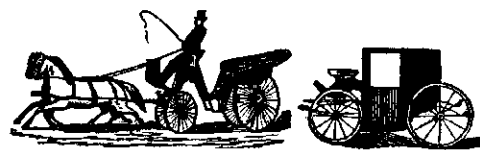
Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învêrți, cum și tur-narea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni, la dorință se trimit gratis. (15) 13—20

Kaprancaizai Mátyás

in Orăștie (Drumul țeri)

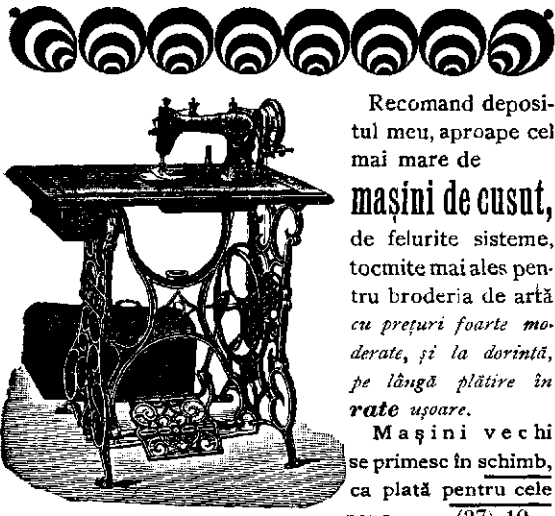
Stabiliment pentru fabricarea de trăsuri
caré și recuistite economice,

primește tot felul de reparaturi ce taie în bransa aceasta, precum și trăsuri vechi în schimb pentru cele nouă.

8— Prețuri moderate. (40)

Lucru solid și durabil pe lângă garanță

Recomand depositul meu, aproape cel mai mare de **mașini de cusut**, de felurite sisteme, tocmita mai ales pentru broderia de artă cu prețuri foarte moderate, și la dorință, pe lângă plătire în rate ușoare. Mașini vechi se primesc în schimb, ca plată pentru cele noue. (37) 10—

F. F. Widmann

prăvălie de modă, postav, lingherie, pânză diferiți articoli în Orăștie (Szászváros).

„ARDELEANA“
 institut de credit și de economii societate pe acții.
Sediul: Orăștie, în casele proprii.
Fondată la anul 1885.
 Capital soc.: 500.000 c. Fonduri: 350.000 c.
 Starea depunerilor: peste 2,000.000 c.
 Se primesc: **Depuneri spre fructificare**, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.
 Darea de venit după interese o solvește institutul separat.
 Depuneri și ridicări făcute prin **postă** se efectuesc cu **reîntoarcerea postei**.
 (48) 10— Direcțiunea.

H. GRAEF
 Librărie de cărți, note, hârtie și tot felul de recuizite de scris în Orăștie.

Își recomandă marele seu deposit de: Hârtie de cancelarie, epistole și tipar, Couverte, Cărți de contabilitate, de copiat și Notese, precum și tot felul de articli aparținători cancelariilor și școalelor.

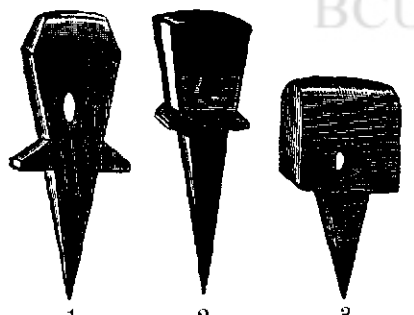
Cassete elegante cu hârtie de epistole. Bogat asortiment de Albumuri pentru poezii și fotografii, (24) (cele mai potrivite cadouri.) 10—
Portrete Fotografii mărite până la înălțimea naturală lucrate artistic și elegant, „**VICTORIA**” cu prețuri moderate Prospective la cerere stau la dispoziție.
 Toate cărțile arătate, de ori unde și de ori-cine precum și piesele musicale și de artă, se pot procura prin mine cu prețul lor original.

CAROL F. JICKELI,
 „LA COASA DE AUR” (SIBIU, PIATA MICĂ).

Deja bătută cu 10 fil, mai scumpă. Fiecare bucată se vinde cu garanție, adică schimb ori care coasă provăzută cu marca mea CFJ, care nu ar corespunde chiar și dacă a fost bătută și întrebuințată deja.

Recomand cu multă insistență această coasă agricultorilor. Mușterii câștigați în anii din urmă pentru această coasă s'au înmulțit foarte mult. **La cumpărări de 10 buccăți de odată se dă 1 bucată gratuit!**

Nicovale Forma Fig. 1 2 3
 Bucata cor. 1— —96 —86

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 Bucata cor. 1'60 1'60 1'60 2.— 2.—

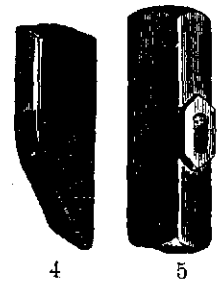
(67)

Unelte pentru bătut coase

CFJ

Nicovale și ciocane pentru bătut coase

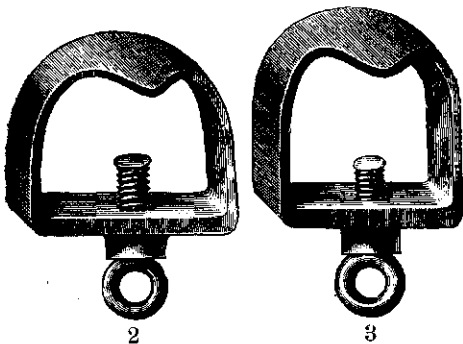
Atât nicovalele cât și ciocanele se vënd **cu garanție pentru fiecare bucată aparte** Ori ce bucată dovedindu-se prea moale sau prea tare se schimbă.

3-8

4 5

Ciocane pentru bătut coase, Fig. 4 à 250, 300 Fig. 5 à 300 Grame
 Bucata cor. —86 —90 1—

Cute

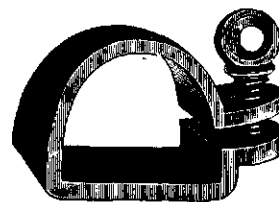
asortiment bogat dela 12 fileri în sus. In deosebi recomand: **Cute americane**, bucata . . . cor. —40

Cute negri-vinete de Bergamot, marca CFJ, bucata . . . cor. —80

Verigi

pentru legat coasa de toporiște.

Nr.	2	3	13	15
Dimensiuni	44/41	39/41	39/33	40/42 mm
Bucata cor.	—24	—24	—30	—40

13

15

Toouri pentru cute

emailate pe din lăuntru și pe afară, buc. cor. —40

Toporiște de coasă

obicinuite de lemn, bucata cor. —44. Toporiște pentru coase împedecate (de secerat), modelul introdus de Iuliu Teutsch, buc. cor. —90. Greble de fer pentru a le înșuruba pe codoriștea obicinuită de lemn, 1 buc. cor. 1'30.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtții Regale în **BUDA-PESTA**

Cancelaria și depozitele: **Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.**

(52)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

11—52